

2. Directive - 2019/1937 - EN - EUR-Lex. URL: <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/> (дата звернення 29.10.2025).

Юрченко О. А.

к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
м. Запоріжжя, Україна

ОБЛІК ВИТРАТ НА ЗБЕРЕЖЕННЯ МАЙНА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Збереження майна є одним із найдавніших завдань, що виникли ще на початку розвитку бухгалтерського обліку як прикладної науки. Послідовність записів у інвентарному описі визначалася необхідністю захисту активів від можливих втрат. Згодом це завдання стало основою для інших, сформульованих пізніше.

На сьогодні завдання збереження активів підприємства в умовах воєнного часу потребує нових підходів щодо ідентифікації витрат на збереження майна та їх відображенні на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності.

Під збереженням активів слід розуміти забезпечення інформації про стан і рух ресурсів, переданих підприємству за різними правовими режимами, що дозволяє організувати їх збереження та розробляти аналітичні завдання для їхнього подальшого розвитку [1].

Фінансовий стан підприємства визначається складом активів, які перебувають у його розпорядженні. Відтак, інформація щодо збереження майна має враховувати інтереси всіх учасників економічних відносин підприємства.

Завданнями обліку операцій щодо збереження майна на підприємстві є: організація обліку руху активів підприємства; облік процесу формування активів підприємства; організація обліку прав, обов'язків і відповідальності матеріально

відповідальних осіб за збереження цінностей; облік компенсації втрат (пошкоджень) майна підприємства внаслідок бойових дій [2].

Оскільки збереження майна є однією з управлінських цілей, що реалізується через завдання бухгалтерського обліку як основного джерела інформації про відповідний об'єкт управління, виникає об'єктивна необхідність фінансування витрат на його збереження. Водночас система бухгалтерського обліку повинна формувати інформацію про такі витрати. Бухгалтерський облік виступає ключовим інформаційним інструментом у забезпеченні збереження активів підприємства. Організаційно-методичне забезпечення бухгалтерського обліку виконує роль інформаційного засобу, що підтверджує або спростовує досягнення управлінських цілей. Це визначає доцільність дослідження шляхом вдосконалення організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку витрат, пов'язаних із збереженням активів підприємства.

Специфіка витрат на збереження майна полягає в їхній наявності у всіх процесах підприємства, що ускладнює їхню ідентифікацію. Деякі витрати можуть бути типовими для будь-якого суб'єкта господарювання, тоді як інші є унікальними та характерними лише для певних галузей виробництва.

Вважаємо за доцільне виокремити витрати на збереження майна підприємства матеріальної форми. Вони охоплюють такі напрями діяльності, як протипожежна охорона, технічна безпека, фізична охорона, захист інформації від зовнішніх ринкових загроз, транспортування та складування, кожен із яких генерує відповідні витрати.

Зосереджуючи увагу на внутрішніх факторах збереження активів, підприємство інвестує значні кошти у заходи, зокрема силову охорону. У разі втрати майна через зовнішні чи внутрішні чинники підприємство здійснює комплекс заходів, спрямованих на його відновлення або компенсацію збитків, що також формує відповідні витрати. Витрати на пошук інформації про ринкові загрози, інспекційні відвідування виробництва та компенсацію втрат майна належать до трансакційних витрат, оскільки вони спрямовані на інформаційний супровід зовнішніх ризиків.

В. В. Мірошник у своїх наукових дослідженнях розкриває витрати на збереження майна підприємства за такими напрямками: витрати на протипожежну безпеку; витрати на техніку безпеки; витрати на силову охорону; витрати на забезпечення інформаційного супроводу від зовнішніх загроз ринку; витрати на безпеку майна під час транспортування; витрати на безпеку майна під час складування [2].

Вважаємо, що запропонований автором підхід до класифікації витрат на збереження майна підприємства забезпечує точне обґрунтування та розрахунок необхідних ресурсів для підтримки оптимального рівня безпеки активів; дозволяє оцінювати витрати за кожним об'єктом майна та їх розподіл за відповідними елементами; сприяє моніторингу витрат.

Досліджуючи питання обліку витрат на збереження майна рекомендуємо розподіляти такі витрати на капітальні та поточні.

Капітальні витрати пов'язані з придбанням, реконструкцією, модернізацією, технологічним оновленням та капітальним ремонтом споруд, виробничих ліній тощо. Капітальні витрати на збереження майна можна поділити за такими напрямками: фінансування будівництва та придбання об'єктів, призначених для збереження активів; фінансування заходів із ліквідації втрат основних засобів.

До поточних витрат, спрямованих на збереження активів підприємства, належать: матеріальні витрати (зокрема, придбання спецодягу, спецвзуття, засобів індивідуального захисту, мила, вогнегасників, пожежного інвентарю, необхідних інструментів); витрати на оплату праці та соціальні страхування працівникам відділів цивільної оборони та силової охорони; витрати на обслуговування систем протипожежної безпеки; витрати на навчання персоналу; витрати на оплату послуг сторонніх організацій.

Відсутність науково обґрунтованої класифікації об'єктів обліку витрат на збереження майна підприємства ускладнює процес формування бухгалтерської інформації, що, у свою чергу, зумовлює необхідність розроблення відповідних класифікаційних ознак. Задля впорядкування даних щодо витрат на збереження активів запропоновано їх поділ капітальні та поточні. Такий підхід сприяє

вдосконаленню організаційно-методичного забезпечення бухгалтерського обліку витрат, пов'язаних із збереженням майна підприємства.

Список використаних джерел

1. Мірошник В. В. Класифікація втрат майна підприємства у системі бухгалтерського обліку. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2012. № 2(60). С. 63-69
2. Романчук К. В. Розвиток бухгалтерського обліку активів в умовах трансформації інституту права власності: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2012. 528 с.